

Regionaal Werkplan Duurzaamheid

PERIODE 2019 – 2020

SAMENWERKING NOORD-VELUWE

“De regionale samenwerking is als een boom. Een boom lijkt misschien wel statisch, maar er zit veel energie in. Zaag de boom daarom niet om maar geef hem juist wat extra mest. Dan groeit de boom snel en verschijnen er mooie vruchten!”

Quote: Gemeente Ermelo

Inhoudsopgave

1. Het regionale werkplan	2
2. WAAROM werken we samen	4
2.1 De bedoeling	4
2.2. Doelstellingen	4
3. HOE pakken we dat aan?.....	6
3.1 Samenwerkingsprincipes	6
3.2 Samenwerkingsafspraken	7
4. WAT doen we samen?.....	9
4.1 Inleiding	9
4.2 Overzicht onderdelen werkplan	9
5. Randvoorwaarden.....	10
5.1 Planning	10
5.2 Benodigde middelen	10
5.2.1 Capaciteit	10
5.2.2 Benodigde financiën	11
5.3 Rol partijen in de uitvoering van het werkplan	11
6. Resultaten.....	13
Bijlagen.....	14
1. Projectplan: Netwerkfunctie	15
2. Projectplan: Verduurzaming bedrijven	17
5. Projectplan: Regionaal en gemeentelijk warmteplan(nen),	21
6. Projectplan: Duurzame mobiliteit	23
7. Projectplan: Energiesnelweg A28.....	25
8. Projectplan: Energielandgoederen.....	27
9. Projectplan: Zonneweides	29
10. Projectplan: Noord-Veluws Biogas.....	32
11. Projectplan: Windlocaties Noord-Veluwe	35

1. Het regionale werkplan

Achtergrond

De Noord Veluwe Gemeenten werken al langere tijd met elkaar samen op het gebied van duurzaamheid (Energie- en Klimaatbeleid). Per 1 januari 2018 is deze samenwerking opnieuw vormgegeven in een netwerksamenwerking Samenwerking Noord-Veluwe (SNV).

De behoefte en noodzaak tot samenwerken blijft namelijk groot in de regio. Vooral de kleinere gemeenten in de regio hebben maar beperkt capaciteit om Energie- en Klimaatbeleid in uitvoering te brengen. Terwijl de doelstellingen en ambities op dit gebied steeds grootser en complexer worden. Ook stoppen veel klimaat- en energievraagstukken niet bij de gemeentegrens en/of kunnen beter op een bovenlokaal niveau worden aangepakt, denk bijvoorbeeld aan windenergieprojecten langs de A28. Daarnaast zijn veel projecten gelijksoortig wat in samenwerking tot efficiencyvoordeel kan leiden. Ook is het sterk om naar samenwerkingspartners gezamenlijk standpunten te communiceren waardoor de impact vanuit Noord Veluwe groter wordt.

Doelstelling Noord-Veluwe

De Noord-Veluwe gemeenten hebben zich ten doel gesteld om in 2020 14% en 2023 en 16% duurzame energie op te wekken, op weg naar een energieneutrale regio in 2050.

Uit de ETA¹ / Factsheet Energiemix Noord-Veluwe (versie 13-7-2018) blijkt dat er een flinke hoeveelheid duurzame energie nodig is:

- Wind: 121 windmolens van 3MW;
- Zon: 852 hectare zonnenveld en 1.816.000 zonnepanelen op daken;
- Collectieve warmte: 1.731 TJ;
- Individuele warmte: 5.033 TJ;
- Biomassa: 752 TJ bijstook biomassa en Transport;
- Hernieuwbaar gas: 1.620 TJ biogas en waterstof.

Deze getallen zijn vooral bedoeld om een concreter beeld te krijgen bij een energieneutrale Noord-Veluwe. Deze resultaten worden door de Noord-Veluwe gemeenten en betrokken stakeholders als een goed vertrekpunt gezien voor afspraken over de bijdrage van de regio aan de landelijke doelstelling en het Klimaatakkoord van Parijs.

In 2017 is er voor de Noord-Veluwe een Regionale Energie Strategie (RES) opgesteld (zie kader). De uitkomsten hiervan vormen een belangrijke bouwsteen voor dit werkplan. Gezamenlijk zal de regio Noord-Veluwe aan het Rijk ook onze regionale bijdrage aan het Klimaatakkoord moeten aangeven. De projecten in dit werkplan zullen onderdeel gaan uitmaken van dit regionale aanbod.

¹ Energie Transitie Atlas: De Energie Transitie Atlas helpt lokale en regionale overheden, energiebedrijven en woningcorporaties bij het realiseren van hun doelstellingen in de energietransitie. De Atlas beantwoordt de vragen: waar staan we nu (gelijkwaardig kennisniveau van alle stakeholders)? Waar gaan we naartoe (technisch-energetisch eindbeeld)? En waar kunnen we morgen aan de slag (kansen)? De Atlas redeneert vanuit de mogelijkheden van techniek, gebouwde omgeving en landschap, en identificeert daarvoor zowel een eindbeeld als kansen op stad-, buurt- en gebouwniveau, voor verwarming, duurzame opwek en mobiliteit. Zie: <https://bit.ly/2CCiHor> voor meer informatie.

Aandachtspunten

Met elkaar hebben we teruggeblikt op de afgelopen periode. Dit leidt tot het volgende overzicht met aandachtspunten (tips en tops) voor het voorliggende werkplan:

Tops (wat ging goed in de oude samenwerking...)	Tips (wat kan beter in de nieuwe samenwerking...)
Netwerk met regionale collega's	Minder wij – zij
Kennis delen	Meer eigenaarschap
Ervaringen uitwisselen met elkaar	Meer betrokkenheid
Bereidheid om elkaar te helpen	Minder top-down aansturing
Samenwerken aan projecten	Er iets van ons samen van maken
Concrete resultaten behaald, zoals:	Duidelijke rolverdeling
Regionale Energiestrategie	Resultaatgericht werken
- Regionale Routekaart / visie	Meer concrete projecten
- Isolatiesubsidie	Meer focus op resultaten dan op euro's
- Veel initiatieven ondersteund	De stap maken naar doen

Afbakening en scope van het werkplan

Buro Loo is gevraagd om de gemeenten te helpen om tot een vernieuwd Regionaal werkplan Duurzaamheid te komen wat voor en door de gemeenten zelf is ontwikkeld. Op dit moment is het werkplan gericht op het thema energietransitie. In de toekomst kan het werkplan ook worden uitgebreid met andere thema's, zoals klimaatadaptatie en circulaire economie.

Middels een bottom-up aanpak is uitgewerkt op welke manier een bijdrage geleverd kan worden aan de regionale klimaatdoelstellingen. Iedere gemeente streeft namelijk lokaal naar het behalen van de eigen klimaatambities; elke gemeente werkt daar hard aan. Op een aantal onderwerpen kan een gezamenlijke aanpak echter tot efficiencyvoordelen en/of versnelling leiden. Dit werkplan gaat in op deze voordelen. Om dit te bereiken zijn samenwerkingsafspraken gemaakt en is heel specifiek gemaakt op welke thema's en op welke wijze (middels projectplannen) zal worden samengewerkt.

Het werkplan is opgesteld voor een periode van 2 jaar (2019 – 2020) en is gericht op uitvoering van projecten en het boeken van concrete resultaten.

Leeswijzer

De opbouw van het Regionaal Werkplan Duurzaamheid is als volgt:

- In hoofdstuk 2 is uitgewerkt WAAROM de gemeenten in de regio samenwerken.
- In hoofdstuk 3 is uitgewerkt HOE we dat aanpakken in de vorm van 9 samenwerkingsafspraken.
- In hoofdstuk 4 is het WAT uitgewerkt en is beschreven aan welke thema's en projecten wordt samengewerkt en tot welke actieplannen dat leidt.
- In hoofdstuk 5 is uitgewerkt welke organisatorische RANDVOORWAARDEN nodig zijn om de actieplannen te kunnen realiseren.
- In hoofdstuk 6 is tenslotte beschreven tot welke RESULTATEN dit leidt qua CO2 besparing.

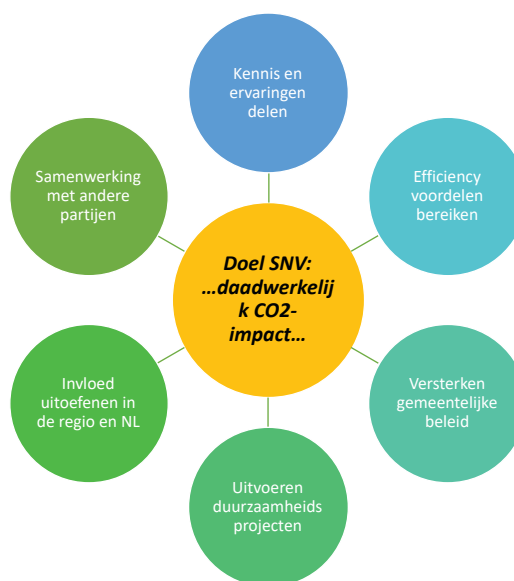
2. WAAROM werken we samen

Waarom werken we samen? Wat is hiervan de bedoeling? En wat bindt ons? Met alle betrokken partijen hebben we in kaart gebracht waarom de regionale samenwerking belangrijk is. Door alle partijen is uitgesproken wat verbindt en wat iedereen komt halen en brengen. Op basis van dit inzicht hebben we 6 doelstellingen geformuleerd waarom we samenwerken.

2.1 De bedoeling

Als overkoepelend doel (of de bedoeling) van de regionale samenwerking is geformuleerd:

“Een doelmatige en professionele regionale samenwerking - op het gebied van klimaat en energiebeleid - met daadwerkelijk CO2-impact in de gemeente en/of het gemeentelijk beleid. En als resultante daarvan een duurzame regio om daarmee ook de regionale doelstellingen te bereiken”

2.2. Doelstellingen

De bedoeling van de regionale samenwerking hebben we vertaald in 6 concrete doelstellingen. Deze zijn hieronder kort beschreven en in de figuur hiernaast gevisualiseerd:

Kennis en ervaringen delen

De eerste doelstelling van de regionale samenwerking is kennis delen en ervaringen uitwisselen. De verschillende gemeenten zitten aan tafel om kennis te delen en kennis op te halen, dit geldt voor iedereen. De één heeft specifieke kennis in huis en de ander mist deze juist. Met elkaar weten we meer dan alleen. Wel is het van belang om voor het delen van kennis een passende vorm te vinden (hoe) en te bepalen welke thema's (wat) worden uitgediept. Het delen van kennis leidt tot het opdoen van nieuwe inspiratie en motivatie om vervolgens ook in de eigen gemeente met deze thema's aan de slag te gaan. Ook voorziet de regio in een platform waarin 'Best Practices' (voorbeeldprojecten) uitgewisseld kunnen worden. De ene gemeente heeft veel ervaring met lokale energie coöperaties en een ander juist weer met commerciële partij. Ook is door ervaring ontdekt welke aanpak werkt en welke juist niet. Succesvolle aanpakken en strategieën worden uitgewisseld, zodat niet steeds het wiel opnieuw uitgevonden hoeft te worden.

Efficiency voordelen bereiken (door bundeling)

De tweede doelstelling van de regionale samenwerking is het bereiken van efficiencyvoordelen door het bundelen van middelen en projecten. De verwachting is namelijk dat door het bundelen van middelen en door deze te koppelen aan gezamenlijke vraagstukken; er meer kan worden bereikt en er efficiencywinst behaald kan worden (door

opschaling) dan wanneer iedereen dit afzonderlijk op zou pakken. Het bundelen heeft enerzijds betrekking op het bundelen van vraagstukken en projecten en anderzijds op het bundelen van middelen. Bij middelen gaat het dan om capaciteit van zowel de betrokken gemeenten en de regio en ook om het budget voor de inhuur van externe deskundigheid of andere out-of-pocketkosten. Een bijkomend aspect is dat door bundeling van projecten deze ook beter financierbaar worden voor banken en investeringsmaatschappijen. Er is een verschil in de mate waarin partijen bijdragen; hierover moeten periodiek goede afspraken gemaakt worden om te bewaken dat dit in evenwicht blijft (zie HOE).

Versterken gemeentelijk beleid

De derde doelstelling is het versterken van het eigen beleid. De regionale samenwerking wordt primair ingezet om het eigen gemeentelijk energie- en klimaatbeleid op orde te hebben en ook verder te ontwikkelen. Aangezien het een vakgebied is dat volop in ontwikkeling is; valt hier nog veel van elkaar te leren. De samenwerking is nuttig om van elkaar te leren hoe je een thema als duurzaamheid aanpakt en omzet in een gemeentebreed programma. Hoe krijg je de eigen organisatie in beweging? En hoe werk je samen met collega's over de gemeentelijke domeinen heen (zoals RO, economie of inkoop)? Door deze samenwerking kan de eigen gemeentelijke uitvoeringskracht worden vergroot, waardoor meer gedaan kan worden in minder tijd.

Uitvoeren van (regionale) duurzaamheidsprojecten

De vierde doelstelling is om met elkaar daadwerkelijk concrete uitvoerings- en onderzoeksprojecten op te starten en zo gezamenlijk invulling te geven aan de uitvoering van het lokale klimaatbeleid en de Regionale Energie Strategie. Zodat ook werkelijke resultaten worden bereikt in gemeentelijke en/of regionale opgaven. Concreet wordt dan gedacht aan projecten zoals het ontwikkelen van een regionale energiesnelweg, het gezamenlijk werken aan warmteplannen en het ontwikkelen van regionale vergistingsinstallatie. In hoofdstuk 4 zijn deze thema's verder uitgewerkt.

Invloed uitoefenen in de regio en NL

De vijfde doelstelling is om als samenwerkende gemeenten op de Noord Veluwe een 'vuist' te vormen en daardoor ook invloed uit kunnen oefenen in de regio en in Nederland. Immers: samen sta je sterk. Gedacht kan worden aan allerlei overlegvormen zoals het GEA (Gelders Energie Akkoord) en de landelijke klimaattafels. Ook de afstemming met regionale en landelijke partners zoals het waterschap, de provincie en het ministerie van Binnenlandse Zaken hoort daarbij. Omgekeerd is het voor overkoepelende organisaties ook prettig om één regionaal aanspreekpunt te hebben.

Samenwerking met andere partijen

De zesde en laatste doelstelling voor de regionale samenwerking is om gezamenlijk een samenwerking met andere stakeholders op gang te brengen. Om projecten te realiseren en werkelijk een transitie op gang te brengen zijn veel partijen nodig. Ook de gemeentelijke politici, instellingen, bedrijven en inwoners moeten stappen gaan zetten op het gebied van klimaat en energie. Voor (regionale) opgaven kunnen met alle betrokkenen gemeenten gezamenlijk initiatiefnemers geworven worden. Ook kan samen gewerkt worden aan draagvlak onder inwoners en de politiek en tenslotte kunnen regionale samenwerkingskansen met elkaar verbonden worden!

3. HOE pakken we dat aan?

3.1 Samenwerkingsprincipes

Korte inleiding

Goede samenwerking staat of valt bij achterliggende principes die door partijen erkend en herkent moeten worden. In de vernieuwde samenwerking voor de Noord Veluwe gemeenten staan de volgende principes centraal:

- Vakmanschap: mensen (vakmannen) die echt iets kunnen.
 - We gaan uit van elkaars kracht en doen waar we goed in zijn. Dit komt ook tot uiting in de keuze voor de thema's en trekkers in de werkplannen.
- Verbinding: het samen doen.
 - Met elkaar hebben we de bedoeling en de doelstellingen van de samenwerking beschreven en in de afspraken uitgewerkt hoe we de samenwerking verder vormgeven.
- Vertrouwen: iets over laten aan de ander.
 - Samen hebben we samenwerkingsafspraken opgesteld (zie 3.2) gebaseerd op de expliciete intentie om voor gemeenschappelijke doelstellingen en de afgesproken thema's elkaars belangen en intenties te dienen.

Visuele weergave

Op onderstaande collage zijn de belangrijkste verbeeldingen weergegeven van de termen verbindingen en vertrouwen:

Bij onderstaande samenwerkingsafspraken is tussen haakjes (...) aangegeven welke beeld daarbij van toepassing is.

3.2 Samenwerkingsafspraken

Om de doelstellingen en de wijze van samenwerken te borgen hebben we deze vertaald in de volgende 9 samenwerkingsafspraken om de samenwerking verder vorm te geven:

1. We werken aan een gemeenschappelijk en meetbaar doel!

Als samenwerkende gemeenten in de regio Noord-Veluwe werken we aan een gemeenschappelijk doel: we werken aan projecten met zichtbaar resultaat en impact op het gemeentelijk klimaat en energiebeleid. Via lokale routekaarten nemen we daarin onze gemeentelijke verantwoordelijkheid en vanuit de regio zetten we daar vanuit de regionale routekaart en RES met elkaar een plus op. We zetten ons hier elke dag voor in en helpen elkaar waar mogelijk en/of noodzakelijk. Het is net als het beklimmen van een berg; het is spannend, maar door goed samen te werken kunnen we de top halen.

(Foto: bergbeklimmen).

2. We maken bewust tijd vrij om samen te werken

Omdat we allemaal aan dezelfde doelen werken vinden we samenwerking belangrijk. We maken dan ook bewust tijd vrij om samen te werken en te netwerken. We delen kennis en ervaringen en werken samen aan concrete projecten. Door dit contact weten we elkaar snel en goed te vinden. Deze inspanningen leveren ons de nodige creativiteit en inspiratie op in ons dagelijks werk.

(Foto: voetballen; alleen ga je sneller, samen kom je verder).

3. We zijn realistisch in wat we waar kunnen maken

In onze regionale samenwerking geven we helder aan wat we waar kunnen maken. Welke capaciteit en middelen we tot onze beschikking hebben en wat (lees: welke klimaatimpact) we daarmee kunnen realiseren. Als we vervolgens signaleren dat er een gat ontstaat tussen wat we kunnen leveren en de landelijke en/of regionale doelen die we willen bereiken, gaan we daarover zelf pro-actief het gesprek aan met de betrokken gemeenten.

(Foto: verrekijker, we kijken vooruit en zien wat we waar kunnen maken.)

4. We werken resultaatgericht en gedisciplineerd samen op basis actieplannen

Om te voorkomen dat we vergaderen om het vergaderen werken we resultaatgericht samen op basis van actieplannen. Deze actieplannen gaan over inhoudelijke thema's die we gezamenlijk aan willen pakken (zie hoofdstuk 5). Met elkaar bewaken we de voortgang van de actieplannen en zorgen we dat we snelheid blijven maken. Dit vraagt om een stuk discipline, die we graag inzetten om zo gezamenlijk mooie resultaten te bereiken.

(Foto: scoren; als je wil scoren heb je discipline nodig en moet je doorgaan).

5. We hebben een heldere organisatiestructuur

Wij zijn als gemeenten zelf aan zet om de regionale samenwerking vorm te geven. Dit komt dan ook in onze organisatiestructuur tot uiting. We organiseren ons rond voorliggende werkplan in de vorm van een regionaal ambtelijk overleg, die periodiek vergadert (zie ook punt 8) en de voortgang van dit werkplan monitort. De gemeente Oldebroek ondersteunt ons hierbij als 'gastheergemeente' voor het thema duurzaamheid (Samenwerking Noord-Veluwe).

In het regionaal ambtelijk overleg zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd. Vanuit het overleg stellen we vervolgens de projectgroepen samen die werken aan de actieplannen (zie hoofdstuk 4). De samenstelling van deze projectgroepen varieert per actie. Naast het ambtelijk is er ook een periodiek bestuurlijk overleg Duurzaamheid.
(Foto: rugby: iedereen heeft een duidelijke rol en is belangrijk voor het geheel).

6. We zoeken per project (of werkplan) naar het beste projectteam

Bij ieder project willen we het beste team aan het werk hebben. Dat is zowel van toepassing op de medewerkers vanuit de samenwerking alsook op eventuele externe partners of andere organisatie die we inzetten. Per project wordt hier door de desbetreffende werkgroep een zorgvuldige afweging in gemaakt, zij zijn zelfstandig bevoegd om in gemeenschappelijk overleg het best passende projectteam voor de opdracht samen te stellen.

(Foto: roeiboot, raften door samenwerking veilig en droog over).

7. We verdelen de inzet van middelen op basis van een helder werkplan (actieplan)

De inzet van middelen wordt op basis van het werkplan verdeeld. Deze verdeling van middelen houden we ieder jaar tegen het licht. Dit doen we op twee momenten in het jaar. In het (vroeg) voorjaar evalueren we en brengen we de behoefte in kaart en we zorgen dat dit in het najaar wordt verwerkt in de gemeentelijke begrotingen (voor het jaar erop e.v.). We zorgen dat dit ook bestuurlijk per gemeente wordt geborgd. Besluitvorming over de middelen vindt dus bij iedere gemeente afzonderlijk plaats (bij de behandeling van de begroting).

(Foto: vliegende zwanen, ze werken helder samen en nemen elkaars taak over)

8. We hanteren een vast vergaderstramien en een open agenda

We vergaderen minimaal eens per kwartaal. Het voorzitterschap van de projectgroep rouleert; ieder vergadering zit een andere gemeente voor. De voorzitter stelt daarbij de agenda op, ondersteunt door de secretaris vanuit de gastheergemeente. In principe is de agenda vrij voor het delen van een of meerdere kennis- of ervaringsonderwerpen. Wel komt iedere vergadering als vast agendapunt de voortgang van het werkplan en de relevante actieplannen terug.

(Foto: ketting met schakel; samen sterk)

9. We evalueren jaarlijks de voortgang en stellen onze plannen zo nodig bij

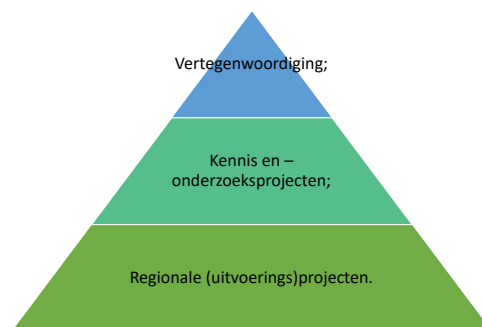
Maatwerk en flexibiliteit is belangrijk. Daarom evalueren we jaarlijks de voortgang van het werkplan en stellen het werkplan zo nodig bij. De bereikte resultaten worden dan middels een voortgangsrapportage ook gedeeld met de bestuurders van de betrokken gemeenten. De secretaris vanuit SNV neemt hierin het voortouw. Minimaal een keer per jaar organiseren we een bestuurlijk overleg en praten we de betrokken bestuurders bij over de bereikte resultaten en geplande activiteiten.

(Foto: hangmat; periodiek terugblikken en evalueren)

4. WAT doen we samen?

4.1 Inleiding

Door alle gemeenten is in beeld gebracht welke projecten en thema's belangrijk zijn voor de samenwerking. Op basis van een overlap-analyse hebben we in beeld gebracht op welke thema's en projecten samenwerking voor de hand ligt en daadwerkelijk voordeel biedt. Hierin onderscheiden we drie niveaus die in de driehoek hiernaast zijn weergegeven:

4.2 Overzicht onderdelen werkplan

In onderstaande tabel zijn de thema's/projecten samengevat waaraan de regionale partners willen samenwerken. Per onderdeel is aangegeven wat voor type project het betreft en welke organisatie als trekker op zal treden.

NR	Actieplan	Projecttype	Trekker
1	Netwerk (SNV)	Netwerk	SNV
2	Verduurzaming bedrijven (bestaande actie)	Aanpak	SNV
3	Verduurzamen maatschappelijk vastgoed	Kennis delen *	Elburg
4	Verduurzaming bewoners / particulieren (woningvoorraad)	Kennis delen *	Nunspeet
5	Regionaal en gemeentelijk warmteplan(nen)	Onderzoek	Ermelo
6	Duurzame mobiliteit (TJ)	Kennis delen	Harderwijk
7	Energieke (snel)weg A28 (Project A1)	Project Windenergie	Ermelo en Nunspeet
8	Energielandgoed: biomassa en zonneweide (project C1)	Project combi Biomassa en Zon	Oldebroek
9	Grootschalige zon: zonneweides op landbouwgrond; (project D2)	Project: ZonPV in veldopstelling	SNV
10	Regionale mest en co-vergistings-centrale(s)-Noord-Veluwe (project Z1).	Project Biomassa	Putten
11	Ontwikkelen grootschalige Windenergie langs infrastructuur:	Project Windenergie	SNV
11B	Windweg N302 / Windbos Leuvenumse weg (A3)	Idem	SNV
11D	Wind boven bos N795 (B3)	Idem	SNV
11E	Windweide Drontermeer	Idem	SNV
11F	Windweide Oldebroek / Oosterwolde	Idem	SNV

De project- / actieplannen per onderdeel zijn als bijlage bij dit werkplan gevoegd. Voor de met een * gemarkeerde onderdelen is geen actieplan uitgewerkt. De bedoeling is dat deze onderwerpen naar behoefte als kennisthema's besproken worden op het regionaal overleg.

5. Randvoorwaarden

5.1 Planning

In onderstaande tabel is een globale planning in jaren en kwartalen uitgewerkt vanuit de actieplannen uit hoofdstuk 4:

NR	Project	2019				2020			
		q1 2019	q2 2019	q3 2019	q4 2019	q1 2020	q2 2020	q3 2020	q4 2020
1	Netwerkfunctie								
2A	Energieke Noord Veluwe bedrijven								
2B	Projectondersteuning IGEV								
5	Regionaal en gemeentelijke warmteplannen								
6	Duurzame mobiliteit								
7	Energiesnelweg (wind en zon) A28					fase 2: n.t.d.			
8	Energielandgoederen								
9	Zonnenweides								
10	Biomassa								
11	Windlocaties Noord-Veluwe								

De projecten 3 en 4 zijn niet apart in de planning opgenomen. De kennis over deze onderwerpen wordt doorlopend gedeeld, gedurende de planperiode.

5.2 Benodigde middelen

Afhankelijk of een gemeente al of niet participeert in een projecten zijn de uren en kosten doorgerekend; dat is de reden dat de uren en middelen per gemeente verschillen. Als alle gemeente participeren zijn de uren en kosten in gelijke delen verdeeld. Voor een nadere onderbouwing van de uren en kosten, zie losse bijlage “Exceloverzicht: uren en kosten”.

5.2.1 Capaciteit

In onderstaande tabel zijn de benodigde uren uit de verschillende actieplannen (zie bijlage) samengevat per instantie per jaar:

Jaar	SNV	Gemeente							Overig	
		Harderwijk	Ermelo	Oldebroek	Nunspeet	Hattem	Elburg	Putten	IGEV	Provincie
2019	2570	300	420	380	380	380	420	380	1230	1550
2020	2430	120	200	300	160	160	300	260	1330	PM

Hierbij zijn de volgende aandachtspunten van belang:

- De uren zijn niet omgerekend naar FTE's, omdat hiervoor per gemeente uiteenlopende aantallen uren worden gehanteerd;
- De uren per gemeente betreffen alleen de uren voor de functionaris duurzaamheid. De uren voor RO en aanverwante afdelingen zijn niet in beeld gebracht; deze zijn wel nodig wanneer een project daadwerkelijk tot realisatie komt. Deze zullen dan meegewogen moeten worden in de besluitvorming.
- De uren van IGEV zijn een inschatting over het totaal. De financiering van deze uren is separaat geregeld, zie 6.2.2.
- De uren Provincie betreffen de uren voor het onderzoek naar grootschalig windenergie. De opzet is om hiervoor ondersteuning vanuit de provincie Gelderland te vragen.
- Bij diverse projecten zijn ook uren geraamd voor derden, maar die zijn niet relevant in dit kader.

5.2.2 Benodigde financiën

In totaal is er naast de subsidie vanuit de provincie een gemiddelde bijdrage per gemeente benodigd van ca. € 26.000 per jaar. In onderstaande tabel zijn de out-of-pocket kosten per gemeente per jaar weergegeven:

Jaar	Gemeente						
	Harderwijk	Ermelo	Oldebroek	Nunspeet	Hattem	Elburg	Putten
2019	€ 26.429	€ 26.429	€ 1.429	€ 26.429	€ 26.429	€ 26.429	€ 26.429
2020	€ -	€ -	€ 7.000	€ -	€ -	€ 7.000	€ 7.000
Totaal	€ 26.429	€ 26.429	€ 8.429	€ 26.429	€ 26.429	€ 33.429	€ 33.429

NB. De financiering van IGEV is niet meegenomen in dit werkplan en wordt apart met de gemeente verrekend.

5.3 Rol partijen in de uitvoering van het werkplan

Rol gemeenten

De deelnemende gemeenten hebben de volgende rollen in de samenwerking;

- Vertegenwoordiging in bestuurlijk en ambtelijk overleg;
- Verantwoordelijk voor bestuurlijke borging en besluitvorming in eigen gemeente;
- Leveren projecttrekker en voorzitter voor regionaal ambtelijk overleg (optioneel);
- Inbrengen regionale samenwerkingkansen/ -projecten en delen ervaringen.
- Deelname in projectgroepen van projecten van dit regionaal werkplan vanuit relevant beleidsterreinen waarin gemeenten participeren. Let op! Naast de uren voor de medewerker Duurzaamheid die in dit plan zijn geraamd kan dat ook betekenen dat er inzit gevraagd wordt van collega's op het gebied van bijvoorbeeld RO of economie.

Rol SNV

De gemeente Oldebroek is gastheergemeente binnen Samenwerking Noord-Veluwe (SNV) voor het beleidsterrein Duurzaamheid. SNV geeft invulling aan de netwerkfunctie zoals beschreven staat in hoofdstuk 4 (en bijlage 1).

Daarnaast heeft SNV ook een strategische en uitvoerende rol bij regionale projecten. Deze rol kan per project verschillen; soms participeert SNV als projectleider en soms ook als deelnemer in projectgroep. Voor het thema duurzaamheid zijn binnen SNV twee functionarissen beschikbaar, te weten:

- Een senior adviseur / projectleider: deze functie wordt ingevuld door Simon Miske.
- Een adviseur / projectmedewerker: deze functie is op dit moment vacant. Het uitwerken van het functieprofiel en de daadwerkelijke invulling van deze functie wordt in overleg met de gemeente vormgegeven, waarbij het primaat ligt bij de gastheergemeente.

Rol Innovatiecentrum Groene Economie Noord-Veluwe (IGEV)

Als gemeenten hebben we ambitieuze klimaatambities. De markt pakt deze ambities en het potentieel aan projecten onvoldoende op, ondanks de urgentie van het maatschappelijke vraagstuk. Het gat tussen de overheidsambities en wat de markt zelfstandig oppakt is groot. Door IGEV als instrument in te zetten kan er een brug geslagen worden. IGEV legt verbinding waar nodig tussen partijen/ actoren zoals financiers, installatiepartijen, corporaties, gemeenten en energiecoöperaties. Opstarten en ondersteunen van projecten die de markt niet of onvoldoende zelfstandig op pakt is daarbij een belangrijke taak.

IGEV heeft de afgelopen jaren bekendheid opgebouwd als een onafhankelijk organisatie met specifieke inhoudelijke kennis en ook op het gebied van het bepalen van de haalbaarheid, opstellen businessplannen, partnersearch en financiering. De onafhankelijkheid (geen commercieel belang) is voor ondernemers randvoorwaardelijk voor het noodzakelijke vertrouwen. De *business developers* van IGEV vervullen ook een 'vraagbaakfunctie' voor gemeenten bij de realisatie van hun lokale opgave en dragen bij aan de gezamenlijke opgave rond grootschalige energieprojecten. Daarnaast vervult IGEV een actieve rol op het gebied van kennisopbouw en informatie-uitwisseling.

Binnen IGEV zijn *business developers* actief die betrokken worden bij de uitvoering van enkele projecten (zie actieplannen en overzicht uren en kosten). De inzet van deze capaciteit gaat is nauw overleg met de gemeenten en is altijd gekoppeld aan een specifieke vraag of een project. De verdeling van de kosten (bijdrage aan IGEV) wordt zo veel mogelijk verrekend naar daadwerkelijke inzet per gemeente.

6. Resultaten

Doelstelling 2023

Het werkplan is erop gericht om een bijdrage te leveren aan het bereiken van de regionale doelstellingen. De Noord Veluwe gemeenten hebben zich ten doel gesteld om in 2020 14% en 2023 en 16% duurzame energie op te wekken

In 2015 wordt er in de Regio 19.560 TJ verbruikt. Als hiervan 14% duurzaam moet worden opgewekt, betekent dit dat er in 2020: 2738,40 TJ duurzame energie moet worden opgewekt. In 2018 is de stand van zaken dat er ca. 4 % duurzame energie wordt opgewekt.

Resultaten per project

De projecten zoals uitgewerkt in voorliggende werkplan leveren de volgende werkelijke bijdrage aan de regionale doelstelling(en):

Projecten	Besparing (in TJ)	Opwekking (in TJ)
Netwerkfunctie	Geen bijdrage	
Energieke NV bedrijven	225	-
Projectondersteuning IGEV	70	-
Regionaal en gemeentelijk warmteplan	Geen bijdrage*	
Duurzame mobiliteit	Geen bijdrage*	
Energiesnelweg (A28, wind en zon)	Geen bijdrage*	
Energielandgoederen: aanname	-	100
Zonneweides: aanname	-	34
Noord-Veluws biogas: aanname	-	34,7
Windlocaties Noord Veluwe	Geen bijdrage*	
Totaal, nu bekend:	295	168,7

* Deze projecten hebben op termijn wel een grote besparingspotentie, maar hebben een langere doorlooptijd voordat deze besparingen werkelijke gerealiseerd worden.

Conclusie

Het resultaat van voorliggend werkplan is een maximale werkelijke besparing van 295 TJ en een opwekking van 169 TJ. Daarmee wordt circa 17% van de doelstelling bereikt. Om als regio in 2020 te voldoen aan de gemaakte afspraken zal dus meer nodig zijn dan alleen de uitvoering van de projecten zoals in dit plan uitgewerkt. Dat betekent dat naast de uitvoering van de projecten extra inzet lokaal of regionaal nodig is om de doelstellingen van 2020 / 2023 te bereiken.

Bijlagen

1. Projectplan: Netwerkfunctie

1. Projectgegevens

Geef in onderstaande tabel de belangrijkste projectkenmerken weer.

Projectnaam:	Netwerkfunctie
Invuldatum projectplan:	25 juli 2018
Startdatum project:	1 januari 2019
Afsluitdatum project:	31 dec 2020 / 2022
Projecteigenaar:	SNV / Gemeente Oldebroek
Prioriteit:	1

2. Achtergrond / probleembeschrijving

Korte toelichting op het project: waarom pakken we dit project aan. Wat is het probleem?

Geef ook aan wat het voordeel/de reden is om het samen op te pakken.

Netwerkfunctie is geen project maar is noodzakelijk voor de samenwerking, zie hoofdstuk 1 en 2 van dit werkplan over de achtergronden en doelstellingen van de samenwerking.

3. Resultaat

Beschrijf het beoogde resultaat; wat is/zijn de belangrijkste(e) deliverable(s) die je met het project wil bereiken.

De resultaten van een gezamenlijke netwerkfunctie zijn:

- Een regionale netwerkfunctie is efficiënt. Alternatief is dat alle gemeenten afzonderlijk in overleg gaan met de verschillende regionale partners. Dat is tijdrovend.
- Door regionaal samen op te trekken ontstaat er meer impact bij o.a. de provincie en het GEA
- Een proactieve netwerkhouding. M.a.w. we gaan niet afwachten wat er op ons afkomt, maar gaan de partijen benaderen met onze plannen om te vragen hoe ze ons kunnen ondersteunen in de uitvoering.
- Een netwerkfunctie die is afgestemd op de wens van de deelnemende gemeenten en met een focus op de coördinatie van de uitvoeringsplannen (hierna volgende projectplannen).
- Vergrote kans op ondersteuning bij de uitvoering van het regionaal werkplan;
- Eén aanspreekpunt voor regionale en landelijke partners;

4. Impact (en meeteenheid)

Beschrijf de verwachte impact en de bijbehorende meeteenheid (CO2).

Geen directe bijdrage in TJ.

5. Aanpak / Fasering

Beschrijf de belangrijkste activiteiten of hoofdstappen die gezet moeten worden en/of belangrijkste projectfasen.

NR	Activiteit / taak	Toelichting
1.	Organiseren van ambtelijke en bestuurlijke overleggen	Bespreking voortgang uitvoering werkplan en evt nieuwe ontwikkelingen, zoals de doorontwikkeling van de RES en het aanbod aan het Rijk. Op projectniveau vinden aparte overleggen plaats met het projectteam. Frequenties overleggen naar behoefte.
2.	Vertegenwoordiging en belangenbehartiging bij GEA, Prov en Rijk en VNG en andere partijen. Filteren van de informatiestroom en vertalen naar consequenties en/of kansen voor de regio	
3.	Lobby voor financiële middelen (of capaciteit) t.b.v. uitvoering regionaal werkplan	Ondersteuning in de vorm van geld, kennis en/of uren bij het GEA, provincie Rijk e.d.
4.	Verantwoordelijkheid voor werkplan: - zorgen dat er een actueel werkplan is - bewaking en facilitering zorgvuldige besluitvorming - monitoring en rapporteren over uitvoering regionaal werkplan - communicatie resultaten	Natuurlijk is iedere gemeente ook verantwoordelijk voor het werkplan
5.	Afstemming met andere regionale beleidsterreinen	o.a. regionaal Ruimtelijke Ordening beleid, Volkshuisvesting (met o.a. WoBoCo's)

6. Middelen: capaciteit en kosten

Geef aan welke rollen nodig zijn in het projectteam. Maak per rol een inschatting van de benodigde inzet/ capaciteit in uren. En denk na of er out-of-pocket kosten gemaakt moeten worden.

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren t/m 2020)	Opmerking
Projectleider	SNV	2160 uur	680 uur + 400 uur per jaar voor de RES
Deelnemers gemeente	Medewerker Duurzaamheid	80 Uur	40 uur per gemeente, minimaal 4 bijeenkomst per jaar (2019 en 2020)
Out-of-pocket kosten		Geen	

2. Projectplan: Verduurzaming bedrijven

1. Projectgegevens

Geef in onderstaande tabel de belangrijkste projectkenmerken weer.

Projectnaam:	Verduurzaming bedrijven
Invuldatum projectplan:	26 juli 2017
Startdatum project:	Is al gestart
Afsluitdatum project:	31 december 2020
Projecteigenaar:	SNV
Prioriteit:	1

2. Achtergrond / probleembeschrijving

Korte toelichting op het project: waarom pakken we dit project aan. Wat is het probleem?

Geef ook aan wat het voordeel/de reden is om het samen op te pakken.

Bedrijven gebruiken een substantieel deel van het totale energieverbruik op de Noord-Veluwe. Energiebesparing bij bedrijven levert een concrete bijdrage aan de opgave om in 2050 31% hiervan (6.921 TJ) te besparen. Veel bedrijven voldoen nu nog niet aan de energie-eisen uit de Wet milieubeheer. Energiebesparing, het opwekken van duurzame energie en/of het gebruik van groene grondstoffen is meestal niet de *core business* van een ondernemer. Bovendien ontbreekt de ondernemer vaak aan een combinatie van inhoudelijke kennis, kennis van projectontwikkeling, tijd, samenwerkingspartners en/of geld. Hierdoor worden kansen onvoldoende benut en stranden initiatieven vaak vroegtijdig. Om deze problemen aan te pakken zijn er twee lopende activiteiten: A) 'Energieke Noord-Veluwse Bedrijven' en B) 'Projectondersteuning'.

3. Resultaat

Beschrijf het beoogde resultaat; wat is/zijn de belangrijkste deliverable(s) die je met het project wil bereiken.

A) Energieke Noord-Veluwse Bedrijven

De beoogde resultaten:

- Minimaal 100 energieadviezen opgesteld;
- 60 bedrijven hebben hun energieadvies geheel of gedeeltelijk uitgevoerd;
- 225 TJ bespaarde energie o.b.v. 20 % besparing en opwekking bij 60 bedrijven à 100.000 kWh en 5.000.000 m3 gasverbruik/jr).

B) Projectondersteuning

De beoogde resultaten:

- Gemiddeld 20 initiatiefnemers per gemeente ondersteund;
- 20 koppelingen gemaakt tussen bedrijven;
- 70 TJ besparing; 9400 ton CO2 besparing.

4. Impact (en meeteenheid)

Beschrijf de verwachte impact en de bijbehorende meeteenheid (CO2).

- A) Energieke Noord-Veluwse Bedrijven: 225 TJ bespaarde energie o.b.v. 20 % besparing en opwekking bij 60 bedrijven à 100.000 kWh en 5.000.000 m3 gasverbruik/jr).
- B) Projectondersteuning: 70 TJ besparing: 9400 ton CO2 besparing.

5. Aanpak / Fasering

Beschrijf de belangrijkste activiteiten of hoofdstappen die gezet moeten worden en/of belangrijkste projectfasen.

Energieke Noord-Veluwse bedrijven

NR	Stap / Fase	Toelichting
0	Startoverleg met deelnemende gemeenten	Toelichting aanpak en kennismaking met Oene Venema
1.	Werving	Informeren en inspireren gaat via lokale bijeenkomsten, georganiseerd in samenwerking met de lokale bedrijvenkringen, gemeenten, brancheorganisaties en/of accountants en accounthouders Rabobank. Daarnaast worden er bijeenkomsten georganiseerd voor specifieke branches: agrarische bedrijven (samen met LTO Noord Veluwerand en LTO Noord Randmeerkust) en zorgsector. Naast bijeenkomsten communiceren via gemeentelijke kanalen, lokale media, bedrijvenkringen, etc.
2.	Advisering	Intakegesprekken, gevolgd door onafhankelijke advisering over de mogelijkheden van energiebesparing van het vastgoed. Op basis van het energieadvies kan de ondernemer een investeringsbesluit nemen. Gestimuleerd wordt om (ook) te toetsen op EML (Wm). Desgewenst kan een adviseur een ondernemer begeleiden bij het nemen van stappen tot een energie-efficiënte bedrijfsvoering.
3.	Nazorg & opvolging	Na oplevering van het energieadvies worden ondernemers na gebeld voor vervolgacties of stimulering tot uitvoering energieadvies. Indien een ondernemer het energieadvies niet gaat uitvoeren of maar in zeer beperkte mate dan is de toezichthouder van ODNV aan zet ('de stok').
4.	Monitoring & evaluatie	Gedurende het project vindt monitoring plaats op de volgende punten: • het aantal deelnemers • aantal energieadviezen • aantal bedrijven dat voldoet aan de Wet milieubeheer en diegene die een stap extra doen • hoeveelheid vermeden CO2 • hoeveelheid opgewekte duurzame energie Eind 2019 /begin 2020 worden de behaalde resultaten en de activiteiten geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie wordt bepaald of en zo ja hoe het project wordt voortgezet.

Projectondersteuning

NR	Stap / Fase	Toelichting
0	Scope bepalen	Onderscheid duidelijk maken met ENVB en mogelijk criteria opstellen wanneer projecten te ondersteunen en wanneer niet
1.	Ondersteuningsaanvraag vanuit bedrijf/organisatie of indirect via gemeente	Bedrijven maar ook andere organisaties kunnen een ondersteuningsverzoek doen zoals energiecoöperaties, woningbouwcorporaties, verenigingen e.d.
2.	Afstemming met gemeente of ondersteuning wenselijk is	Gemeente waar het bedrijf is gevestigd bepaald of ondersteuning wenselijk is. O.a. op basis van effectiviteit, potentie, mogelijkheden tot opschaling e.d
3.	Ondersteuning bedrijf	De ondersteuning omvat het inbrengen van inhoudelijke kennis, opstellen van business cases, verkenning van samenwerkingspartners en advisering over de financiering en aanbesteding.
4.	Monitoring & evaluatie	In ambtelijk overleg worden inzet, voortgang en resultaten besproken en daar waar nodig bijgestuurd. Eind 2019 worden de behaalde resultaten geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie wordt bepaald of en zo ja hoe het project wordt voortgezet.

6. Middelen: capaciteit en kosten

Geef aan welke rollen nodig zijn in het projectteam. Maak per rol een inschatting van de benodigde inzet/ capaciteit in uren. En denk na of er out-of-pocket kosten gemaakt moeten worden.

Energieke Noord-Veluwse Bedrijven

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren)	Opmerking
Projectleider	SNV	300 Uur	Per jaar
Externe 1	Noord-Veluws Ondernemers Overleg (NVOO),	-	Bijdrage in natura
Externe 2	VNO-NCW Midden	-	Bijdrage in natura
Externe 3	ODNV	-	Bijdrage in natura
Externe 4	Rabobank Randmeren en – Noord-Veluwe	-	Bijdrage in natura
Externe 5	Stichting Energieke Regio	-	Bijdrage in natura
Inzet gemeenten			Communicatie, organiseren bijeenkomsten, monitoring en evaluatie voortgang.

Out-of-pocket kosten		PM	Deze kosten zijn gedekt en hier daarom niet opgenomen
----------------------	--	----	---

Projectondersteuning (IGEV)

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren)*	Opmerking
Projectleider	SNV	200 Uur	
Teamlid 1	Business developer: senior en medior (IGEV)	850 Uur	Business developer is een ingehuurd functie voor de noodzakelijke ervaring en specialistische kennis (technisch, financieel, projectontwikkeling, business cases). Kosten worden per aanvraag in beeld gebracht en verrekend met de betreffende gemeente!
Inzet gemeenten	Medewerker Duurzaamheid en Bedrijfscontactfunctionaris	40 uur (2 uur per lead)	Inbreng vraag /leads + bespreken en afstemmen
Out-of-pocket kosten		PM	Deze kosten zijn gedekt en hier daarom niet opgenomen

* uren afhankelijk inzet andere projecten

5. Projectplan: Regionaal en gemeentelijk warmteplan(nen),

1. Projectgegevens

Geef in onderstaande tabel de belangrijkste projectkenmerken weer.

Projectnaam:	
Invuldatum projectplan:	30 augustus 2018
Startdatum project:	September 2018
Afsluitdatum project:	September 2019
Projecteigenaar:	Gemeente Ermelo
Prioriteit:	1

2. Achtergrond / probleembeschrijving

Korte toelichting op het project: waarom pakken we dit project aan. Wat is het probleem?

Geef ook aan wat het voordeel/de reden is om het samen op te pakken.

Nederland gaat van het aardgas af. Het Rijk draagt de gemeenten op als onderdeel van het klimaatakkoord om uiterlijk in 2020 een warmteplan voor de gemeente vast te stellen, waarin een prioritering in wijken wordt aangegeven en de opties per wijk in beeld zijn gebracht. Daarnaast is elke regio verplicht een Regionale Energie Strategie (RES) op te stellen, waar een regionale warmtevisie onderdeel van is. Door dit regionaal op te pakken kunnen bovendien kostenvoordelen worden behaald (gezamenlijke aanbesteding), kan van elkaar geleerd worden en kunnen de gemeentelijke plannen gemakkelijker uitmonden in een regionaal warmteplan waarin grensoverschrijdende kansen worden benoemd.

3. Resultaat

Beschrijf het beoogde resultaat; wat is/zijn de belangrijkste deliverable(s) die je met het project wil bereiken.

Een vastgesteld warmteplan in elke gemeente op de Noord-Veluwe, plus een regionaal warmteplan waarin grensoverschrijdende kansen zijn benoemd. NB. Oldebroek en Harderwijk pakken dit zelf op, maar zullen wel hun input leveren voor het overkoepelende plan.

4. Impact (en meeteenheid)

Beschrijf de verwachte impact en de bijbehorende meeteenheid (CO2).

(Gasverbruik bebouwde omgeving * CO2 uitstoot) – CO2 uitstoot alternatieven

5. Aanpak / Fasering

Beschrijf de belangrijkste activiteiten of hoofdstappen die gezet moeten worden en/of belangrijkste projectfasen.

De gemeente Oldebroek heeft al opdracht gegeven aan adviesbureau DWA voor het opstellen van een warmtevisie met verdiepingsslag voor een buurt. De uitvraag van Oldebroek en het plan van aanpak in de offerte van DWA zijn input voor de regionale uitvraag voor warmteplannen.

NR	Stap / Fase	Toelichting
1.	Opstellen uitvraag warmteplan	De uitvraag wordt door alle gemeenten geaccordeerd m.u.v. Harderwijk en Oldebroek.
2.	Selecteren bureau	Een adviesbureau wordt geselecteerd om de opdracht uit te voeren
3.	Uitwerken warmteplanen	Niet elke gemeente hoeft hierin gelijk op te lopen
4.	Werkssessie regionaal warmteplan	Als de resultaten van de gemeentelijke plannen er zijn, kan in een regionale werksessie worden nagedacht over grensoverschrijdende kansen/belemmeringen.
5.	Uitwerken regionaal warmteplan	
6.	Bestuurlijke vaststelling warmteplan	Mogelijk valt dit moment in een of meer gemeenten voordat het regionale warmteplan gereed is.

6. Middelen: capaciteit en kosten

Geef aan welke rollen nodig zijn in het projectteam. Maak per rol een inschatting van de benodigde inzet/ capaciteit in uren. En denk na of er out-of-pocket kosten gemaakt moeten worden.

Regionale inzet

Het regionale projectteam stelt de uitvraag op, begeleidt de aanbesteding en begeleidt daarna het regionale deel van de opdracht.

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren)	Opmerking
Projectleider	Extern	120 uur	Jaar lang 0,5 dag per week
Teamlid 1 – Ermelo	Siebe Visser	80 uur	Jaar lang 2 uur per week, en opstellen uitvraag
Teamlid 2	Simon Miske	60 uur	Jaar lang 2 uur per week,
Teamlid 3 - 6	Overige gemeenten muv Oldebroek	40 uur	Inschatting: aanleveren gegevens en bijwonen overleggen
Alliander	Oeds Kuipers	30 uur	
Uwoon	?	30 uur	
Out-of-pocket kosten		Gemiddeld: €25.000,00 per gemeente	Op basis van kosten Oldebroek

De betrokkenheid van netbeheerder en corporaties is essentieel. Hierbij kan ook worden uitgezocht wat corporaties zelf al hebben uitgezocht en hoe we die informatie kunnen gebruiken.

Lokale inzet

Per gemeente zal ook een interne projectgroep worden geformeerd met verschillende disciplines (riolering, groen, wonen, etc.). Dit is nader uit te werken.

6. Projectplan: Duurzame mobiliteit

1. Projectgegevens

Geef in onderstaande tabel de belangrijkste projectkenmerken weer.

Projectnaam:	
Invuldatum projectplan:	19 september 2018
Startdatum project:	Januari 2019
Afsluitdatum project:	Juni 2019
Projecteigenaar:	Harderwijk
Prioriteit:	

2. Achtergrond / probleembeschrijving

Korte toelichting op het project: waarom pakken we dit project aan. Wat is het probleem?

Geef ook aan wat het voordeel/de reden is om het samen op te pakken.

30 % - 50% van de uitstoot van CO₂ vanuit het verbranden van fossiele brandstoffen is afkomstig van mobiliteit. Het maakt hiermee een wezenlijk onderdeel uit van de te behalen ambitie.

Volgens het nieuwe coalitieakkoord van de gemeente Harderwijk moet alles wat we doen langs de duurzaamheidsmaatlat gelegd worden. Wat deze maatlat dan is wordt niet meteen helder. Wel dat de energievisie uitgebreid moet worden naar een duurzaamheidsvisie. Mobiliteit zal hierin een belangrijke plaats moeten krijgen. Dit geldt niet alleen voor Harderwijk, maar voor alle regiogemeenten.

De opgave rondom Duurzame Mobiliteit ligt eigenlijk bij de afdeling Mobiliteit / Verkeer & Vervoer. Harderwijk is hiervoor gastheergemeente. Het doel van dit project is om vanuit thema Duurzaamheid een duurzaamheidskader op te stellen waarmee de collega's van (regionale) mobiliteit mee aan de slag kunnen.

3. Resultaat

Beschrijf het beoogde resultaat; wat is/zijn de belangrijkste deliverable(s) die je met het project wil bereiken.

Vanuit SNV verband is er een samenwerking op gebied van mobiliteit. Duurzaamheid heeft hierin nog geen prominente rol. Aan het einde van het project moet hierin verandering zijn gekomen.

4. Impact (en meeteenheid)

Beschrijf de verwachte impact en de bijbehorende meeteenheid (CO₂).

30 % van de te halen ambitie op CO₂ gebied

5. Aanpak / Fasering

Beschrijf de belangrijkste activiteiten of hoofdstappen die gezet moeten worden en/of belangrijkste projectfasen.

NR	Stap / Fase	Toelichting
1.	Vaststellen kaders en invloed	Aan welke knoppen kunnen we draaien
2.	Vaststellen maatlat	Wat is onze ambitie
3.	Inpluggen in de mobiliteit SNV	Duurzaamheid wordt een vast onderdeel van het SNV mobiliteitsbeleid

6. Middelen: capaciteit en kosten

Geef aan welke rollen nodig zijn in het projectteam. Maak per rol een inschatting van de benodigde inzet/ capaciteit in uren. En denk na of er out-of-pocket kosten gemaakt moeten worden.

Regionale inzet

Deelnemen kan vanuit SNV

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren)	Opmerking
Projectleider	SNV	80 uur	In nauwe samenwerking met gemeente Harderwijk als gastheergemeente voor het beleidsterrein Mobiliteit.
Teamlid	Duurzaamheid per gemeente	20 uur	

7. Projectplan: Energiesnelweg A28

1. Projectgegevens

Geef in onderstaande tabel de belangrijkste projectkenmerken weer.

Projectnaam:	Energiesnelweg (wind en zon) A28
Invuldatum projectplan:	20 juli 2018
Startdatum project:	September 2018
Afsluitdatum project:	2019
Projecteigenaar:	Voorfase Gemeente Ermelo en Nunspeet
Prioriteit:	1

2. Achtergrond / probleembeschrijving

Korte toelichting op het project: waarom pakken we dit project aan. Wat is het probleem?

Geef ook aan wat het voordeel/de reden is om het samen op te pakken.

Door alle gemeenten in de regio Noord-Veluwe is een onderzoek door Overmorgen uitgevoerd naar de potentie voor grootschalige opwek van duurzame energie in de gemeente. Elke gemeente wil in principe energieneutraal worden en gaat uit van het duurzaam opwekken van alle energie die binnen de gemeente wordt gebruikt, binnen haar eigen gemeentegrenzen. De potentie enerzijds en energievraag anderzijds zijn op regio-niveau opgeteld en verwerkt in een regionale kansenkaart. Alle gemeenten hebben uitgesproken dat regionale samenwerking op dit thema wenselijk of zelfs noodzakelijk is, vanwege landschappelijke inpassing, ruimtelijke procedures en vanuit efficiency-voordelen.

Om vanuit deze kansenkaart te komen tot realisatie is het project 'energiesnelweg A28' opgesteld. Langs de hele A28 zullen de kansen voor wind- en grootschalige zonne-energie verder worden onderzocht en tot realisatie gebracht.

3. Resultaat

Beschrijf het beoogde resultaat; wat is/zijn de belangrijkste(e) deliverable(s) die je met het project wil bereiken.

Doel is in de eerste fase het inventariseren van de kansen en knelpunten per deelnemende gemeente en het formuleren van een Windstrategie voor zon en wind langs de A28. Hierna kan na gemeentelijk akkoord per gemeente of cluster van gemeenten in fase 2 een Plan van Aanpak voor realisatie worden opgesteld.

4. Impact (en meeteenheid)

Beschrijf de verwachte impact en de bijbehorende meeteenheid (CO2).

Met windenergie kan veel energie worden opgewekt. De regionale kansenkaart richt zich voor 2050, los van de haalbaarheid en wenselijkheid, op 115 turbines van 3 MW langs de A28. Daarmee kan 2.732 TJ, een groot deel van de lokale en regionale duurzaamheidsdoelstellingen worden gerealiseerd. Voor zonnenvelden gaan we uit van 490 ha ofwel 1.308 TJ. Voor het einde van deze collegeperiode in 2022 is het doel om 100 ha zonneparken en 30 turbines van 3MW planologisch gerealiseerd te hebben.

5. Aanpak / Fasering

Beschrijf de belangrijkste activiteiten of hoofdstappen die gezet moeten worden en/of belangrijkste projectfasen.

NR	Stap / Fase	Toelichting
1. Okt 2018	Opstarten regionale werkgroep met extern projectleider/adviseur.	Gebruik makend van beschikbare formatie bij SNV en provincie. Hiermee kan expertise voor realisatie wind- en zonne-energie ingehuurd worden
2. Najaar 2018	Regionale bijeenkomst (onderzoek provincie, kansen- en belemmeringen natuur en landschap)	
3. Feb 2019	Inventariseren locaties en kansen en knelpunten door deelnemende gemeente ondersteund door ingehuurd expert via de SNV.	Kansen: overmorgen, lokale visies Knelpunten o.a. natuur, RO, RWS, Defensie, infrastructurele netwerk, draagvlak bewoners)
4. April 2019	Uitwerken en vaststellen Wind- en zonnestrategie per 'zone' van de A28	In verschillende zones langs de A28 zal een andere strategie en snelheid gevolgd worden (in Ermelo, Oldebroek en Elburg bv. markt + buurt; in Harderwijk en Nunspeet regie bij gemeente).
5. Juni 2019	Besluit per gemeente over mogelijke vervolgaanpak voor realisatie en Overdracht van de strategie aan individuele gemeenten	
6. Okt 2019	Opstellen plan van aanpak voor realisatie per deelnemende gemeente of cluster van gemeenten	
7.	Overdracht van Plan van aanpak aan gemeenten ter realisatie onder hun eigen verantwoordelijkheid	

6. Middelen: capaciteit en kosten

Geef aan welke rollen nodig zijn in het projectteam. Maak per rol een inschatting van de benodigde inzet/ capaciteit in uren. En denk na of er out-of-pocket kosten gemaakt moeten worden.

Fase 1 stap 1 tm 5 tot en met juni 2019:

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren)	Opmerking
Projectleider	SNV	200 Uur	0,5 dag: projectleiding, voorbereiding, overleg namens deelnemers en verslag (uit formatiebudget SNV)
Extern adviseur / procesbegeleider	?	1366 uur	1 FTE uit formatiebudget Provincie Gelderland
Teamlid 2		160 Uur	0,5 dag per deelnemende gemeente
Out-of-pocket kosten		PM	Nader te bepalen.

Fase 2: nog te bepalen

8. Projectplan: Energielandgoederen

1. Projectgegevens

Geef in onderstaande tabel de belangrijkste projectkenmerken weer.

Projectnaam:	
Invuldatum projectplan:	10 september 2018
Startdatum project:	Januari 2020
Afsluitdatum project:	Maart 2021
Projecteigenaar:	Gemeente Oldebroek (Elburg)
Prioriteit:	1

2. Achtergrond / probleembeschrijving

Korte toelichting op het project: waarom pakken we dit project aan. Wat is het probleem?

Geef ook aan wat het voordeel/de reden is om het samen op te pakken.

Als onderdeel van de Regionale Energie Strategie (RES) hebben gemeenten op de Noord Veluwe een verkenning voor grootschalige duurzame energieopwekking uitgevoerd. Een van de resultaten van deze verkenning is dat er kansrijke gebieden in beeld zijn gebracht waar grootschalige duurzame energieprojecten zouden kunnen worden gerealiseerd. In de verkenningen zijn in Oldebroek en Elburg onder meer als kansrijke projecten de “energielandgoederen” genoemd. De gemeente Oldebroek en Elburg kennen diverse landgoederen. Deze landgoederen hebben waardevolle historische en recreatieve waarden. Om deze waarden te behouden of te ontwikkelen biedt het concept “energielandgoed” een uitkomst. In dit concept worden de thema’s energie, landschap, landbouw, natuur en recreatie in samenhang ontwikkeld en worden financiële stromen gekoppeld. Zo worden inkomsten uit zonne-energie en biomassa gerelateerde energieprojecten ingezet voor het behoud en onderhoud van landgoederen. Sommige landgoedeigenaren hebben aangegeven dat ze mogelijk op deze wijze hun landgoed in stand willen houden. Omdat in zowel Oldebroek als in Elburg de energielandgoederen als kansrijke projecten zijn benoemd, kan hierin gezamenlijk worden opgetrokken. Dit kan efficiency voordelen opleveren. Maar ook in de andere gemeenten op de Noord Veluwe zijn landgoederen. Dat betekent dat vanuit deze gemeenten ook kan worden aangehaakt, nu of in een later stadium.

3. Resultaat

Beschrijf het beoogde resultaat; wat is/zijn de belangrijkste deliverable(s) die je met het project wil bereiken.

1. Een nadere uitwerking van het concept “energielandgoederen”: hoe kan energielandgoed worden vormgegeven, welke structuren, welke stakeholders, wie heeft welke rol bij het ontwikkelen van een energielandgoed etc.
2. Een plan van aanpak om het concept “energielandgoederen” uit te rollen. In eerste instantie in Elburg en Oldebroek, maar ook bij de andere gemeenten op de Noord Veluwe.

4. Impact (en meeteenheid)

Beschrijf de verwachte impact en de bijbehorende meeteenheid (CO2).

100 TJ aan energieopwekking in Oldebroek en Elburg tezamen.

5. Aanpak / Fasering

Beschrijf de belangrijkste activiteiten of hoofdstappen die gezet moeten worden en/of belangrijkste projectfasen.

NR	Stap / Fase	Toelichting
1.	Nader uitwerken van het concept "Energilandgoederen"	Een schetsversie van het concept uitwerken.
2.	Stakeholderbijeenkomst	Met de stakeholders het concept verder uitwerken en afronden.
3.	Plan van aanpak opstellen voor het uitrollen van het concept "Energilandgoederen".	Afstemmen met stakeholders
4.	Uitvoeren plan van aanpak	Initiatiefnemers inspireren, mobiliseren en uitnodigen om met passende initiatieven te komen. En deze als gemeente faciliteren.

6. Middelen: capaciteit en kosten

Geef aan welke rollen nodig zijn in het projectteam. Maak per rol een inschatting van de benodigde inzet/ capaciteit in uren. En denk na of er out-of-pocket kosten gemaakt moeten worden.

Regionale inzet

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren)	Opmerking
Projectleider	SNV	400 uur	200 uur /jaar
Teamlid 1	Oldebroek	200 uur	100 uur /jaar
Teamlid 2	Elburg	200 uur	100 uur /jaar
Teamlid 3	Putten	200 uur	100 uur / jaar
Teamlid 4	IGEV	200 uur	100 uur /jaar
Adviseur	Alliander (Oeds Kuipers)	30 uur	
Adviseur	Landschapsorganisaties (bijv Geldersgenootschap)	30 uur	
Out-of-pocket kosten		€ 21.000,-	Haalbaarheidsonderzoeken, inzet adviseurs

9. Projectplan: Zonneweides

1. Projectgegevens

Geef in onderstaande tabel de belangrijkste projectkenmerken weer.

Projectnaam:	Zonneweides
Invuldatum projectplan:	4 sept 2018
Startdatum project:	Jan 2019
Afsluitdatum project:	Dec 2020
Projecteigenaar:	SNV
Prioriteit:	1

2. Achtergrond / probleembeschrijving

Korte toelichting op het project: waarom pakken we dit project aan. Wat is het probleem?

Geef ook aan wat het voordeel/de reden is om het samen op te pakken.

Opstarten en ondersteunen van het ontwikkelen van zonneweides. Zonneweides moeten een belangrijke bijdrage leveren aan de regionale milieudoelstelling. Niet elke locatie is geschikt voor om het ruimtelijk in te passen of politiek wenselijk, hierdoor is gemeentelijke regie noodzakelijk. Met dit project wordt regionaal ervaring opgedaan met de ontwikkeling en realisatie van zonneweides. De benodigde kennis over de ontwikkeling van zonne-weides die hiervoor nodig is en de opgedane ervaring zijn waardevol voor het opschalen van het aantal hectares zonneweides in de regio.

De verwachting is dat zonneweides in de toekomst steeds meer een vraag zullen doen op de beschikbare ruimte. Gemeente dienen hiervoor een duidelijk beleid te maken over waar en hoe zonneweide het beste ontwikkeld kunnen worden. Door een proactieve houding houden de gemeenten meer de regie van deze ontwikkeling en kan de ontwikkeling van zonneweides een bijdrage leveren aan de klimaatdoelstelling.

Voor het opstarten van het ontwikkelen van zonneweides is het wenselijk dat iedere gemeente één locatie inbrengt. Aan de hand van deze locaties kan onderzocht worden welke aspecten een rol kunnen spelen.

Onder welke voorwaarden zonneweides worden toegestaan zal in een startnotitie worden uitgewerkt zodat in de hele regio een (grotendeels) vergelijkbaar kader geldt. Dit voorkomt ongewenste verschillen onderling en creëert duidelijkheid voor initiatiefnemers. Een aantal gemeenten zoals Nunspeet, Oldebroek, Putten hebben hiervoor reeds een kader beschikbaar of zijn hiermee bezig dat zal hierin leidend zijn.

Per locatie zal gekeken moeten worden in hoeverre ondersteuning nodig is. Nieuwe initiatieven zullen meer ondersteuning vragen dan reeds lopende initiatieven. SNV (IGEV) ondersteunt waar nodig, naast de inbreng van de benodigde kennis kan het ondersteunend zijn richting andere partijen.

3. Resultaat

Mogelijke deliverables:

- Startnotitie ruimtelijke inpassing zonneweides
- Quick Scan Zon-locaties t.a.v. milieubeleid, vergunningen, netwerkaansluiting;
- Globale Haalbaarheid, waarin meegenomen. SDE subsidie, investeringen, exploitatielasten en opbrengsten;
- Financieringsvoorstel o.b.v. SDE, postcoderoos etc.
- Businessplan Zonneweides; Plan van aanpak; inplannen van de werkzaamheden gedurende de ontwikkelings- en realisatiefase. Integraal plan met alle benodigde documentatie etc.
- Aanbestedingsdocumentatie

4. Impact (en meeteenheid)

Op de zonneweides kunnen, uitgaande van 7 zonneweides á 3 hectare, circa 75.000 panelen worden geïnstalleerd met een totaal vermogen van 21 MW met een opbrengst van 19.000 MWh. De zonneweides leveren per 1 MW ca. 400 ton CO₂/jr, ca. 3,2 TJ aan energiebesparing. In totaal dus ca. 8.400 ton CO₂/jr, ca. 68 TJ aan energiebesparing. Energieproductie is goed voor 6500 huishoudens. Dit resultaat wordt behaald als de zonneweides zijn gerealiseerd. Dergelijke projecten hebben een doorlooptijd van ca. 1,5 a 2 jaar.

5. Aanpak / Fasering

De onderstaande werkzaamheden (behalve stap 2) zijn per zonneweide in te plannen. Globaal worden de onderlinge fase moeten worden doorlopen. In het geval van meerdere zonneweides kunnen de kosten (budget) geminimaliseerd worden. Tevens zullen niet altijd alle stappen nodig zijn doordat de betrokken partij dit zelf ter hand neemt.

5.1 Algemene stappen

NR	Stap / Fase	Toelichting	Budget
1.	Kennismaking en organisatie	- Opzetten van een duidelijk projectteam en organisatiestructuur. Planning, budget en verantwoordelijkheden.	Ca. 80 uur
2.	Startnotitie	- Opstellen startnotitie met uitgangspunten waaraan regionale zonneweides moeten voldoen (op basis van lokaal beleid)	Ca. 24 uur
3.	Inventarisatie locatie	- Globale haalbaarheid - Vergunningen Quickscan - Nota van uitgangspunten (ontwerp parameters)	Ca. 20 uur

5.2 Specifiek per zonneweide

NR	Stap / Fase	Toelichting	Budget
4.	Businesscase	- Businesscase, incl. gevoeligheidsanalyse, en financieringsmodel - Aanvragen SDE	Ca. 30 uur

5.	Businessplan (optioneel)	- Businesscase, incl. beschrijving van de organisatie, financiering, exploitatie, risico's en juridische structuur - Besluitvorming	Ca. 40 uur
6.	Vergunningen	- Afstemming met de gemeente t.a.v. RO - Aanvraag van benodigde vergunningen	Ca. 30 uur
7	Subsidie	- Aanvraag van SDE subsidie	Ca. 16 uur
8	Aanbesteding (optioneel)	- Inkoop EPC / werk - Verkoop PPA / GvOs - Ondersteuning initiatief t.a.v. aanbesteding - 2nd opinion voorstellen	Ca. 40 uur
9	Financiering (optioneel)	- Ondersteuning t.b.v. bancaire financiering - Ondersteuning t.b.v. Crowdfunding - Ondersteuning Subsidies / fiscaal	Ca. 40 uur
10	Start Realisatie (optioneel)	- Planning - Contractbeheer - Coördinatie en organisatie	Derden

6. Middelen: capaciteit en kosten

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren)	Opmerking
Projectleider	SNV (+IGEV) i.s.m. ontwikkelaar of evt. energie coöperatie	100 + per zonneweide 50 – 150 uur	Coördinatie en afstemming van het gehele project
Teamlid 1	RO medewerker gemeente	30 Uur	Coördinatie van ruimtelijke inpassing / vergunning beleid.
Teamlid 2	Energiecoöperatie	100 Uur	Opzetten van participatiemodel en werving van mogelijke deelnemers
Teamlid 3	Duurzaamheid medewerker gemeente	40 Uur	Voorbereiding beleid t.a.v. zonneweides, interne afstemming en organisatie
Business Developer	IGEV	100 uur	Ondersteuning initiatieven of het bij elkaar brengen van beleid en marktpartijen. Kosten zijn voor rekening van gemeente.
Extern(en)	Netbeheerder Alliander, Rabobank /Triodos	P.M.	Aanleg netaansluiting, Aantrekken van de benodigde financiering
Out-of-pocket kosten	Jurist Notaris Vergunning / planoloog -	P.M.	Vastleggen van de afspraken, Intentieovereenkomst, Samenwerkingsovereenkomst etc. Aanvragen van RO-en bouwvergunning

10. Projectplan: Noord-Veluws Biogas

1. Projectgegevens

Geef in onderstaande tabel de belangrijkste projectkenmerken weer.

Projectnaam:	Noord-Veluws Biogas
Invuldatum projectplan:	6 september 2018
Startdatum project:	Januari 2018
Afsluitdatum project:	December 2020
Projecteigenaar:	SNV
Prioriteit:	Hoog

2. Achtergrond / probleembeschrijving

Korte toelichting op het project: waarom pakken we dit project aan. Wat is het probleem?

Geef ook aan wat het voordeel/de reden is om het samen op te pakken.

Uit de regionale energiestrategie komt dat biomassa uit de regio Noord-Veluwe ongeveer 2000 TJ aan energie kan bijdragen om de regio in 2050 energieneutraal te maken. Dat is 15% van de totale energiebehoefte in 2050. We onderscheiden houtige biomassa als brandstof en mest die we kunnen co-vergisten tot biogas. In de regio is er ongeveer 900.000 ton mest beschikbaar. Op ongeveer de helft ligt een mestverwerkingsverplichting. Op korte termijn (J. Dekker en BECH samen) wordt van ongeveer 85.000 ton mest biogas geproduceerd terwijl er een potentie is van 1200 TJ per jaar. Biogas geproduceerd via mestvergisting kan een grote bijdrage leveren aan de energiedoelstellingen. Daarnaast zijn er uitdagingen zoals methaan- en ammoniakemissies op de veebedrijven.

In de regio zijn twee grote mestverwerkende bedrijven: Dekker in Putten en de BECH in Harderwijk. Gezamenlijke verwerkingscapaciteit van 205.000 ton mest per jaar. Bij Dekker vindt beperkte productie van biogas plaats. Deze wordt benut voor het hygiëniseren van de dikke mestfractie en het verwarmen van drie woningen en bedrijfshallen. BECH gaat naar verwachting 12,5 mln m3 biogas produceren (goed voor 5000 huishoudens) en deze opgewerkt tot aardgaskwaliteit in het gasnet invoegen. Het betreft hier co-vergisting, waarvan 70.000 ton mest. De uitdaging is om de potentie beter te benutten en dus meer biogas te produceren in de regio. De financiële haalbaarheid van mestvergistingsinstallaties is echter complex.

Er moet verder onderzocht worden welke overschotten aan mest in de regio kunnen bijdragen aan het oplossen van het duurzame energievraagstuk. In de regio zijn meerdere kalvermesters gevestigd, die mest aan SMG aanbieden. Totaal verwerkt de stichting 700.000 ton kalvermest. Een deel van de voorgescheiden dikke fractie zou geschikt kunnen zijn voor vergisting. Tevens zijn er ook kalvermesters die geen afname contracten hebben. Naast de overige overschotten in de omgeving is wellicht ruimte voor een andere (mest-)vergisting, welke kan bijdragen aan opwekking van duurzame energie. Dit vraagt verder onderzoek.

3. Resultaat

Beschrijf het beoogde resultaat; wat is/zijn de belangrijkste deliverable(s) die je met het project wil bereiken.

Inzet is om de mest die vrij komt in de regio zo veel mogelijk binnen de regio te benutten voor productie van biogas. Hiermee wordt ook het transport van mest zo veel mogelijk beperkt, maakt de regio meer zelfvoorzienend en creëert nieuwe werkgelegenheid.

- 1) Inzicht in beschikbaarheid van mest binnen de regio
- 2) Geactualiseerd Afwegingskader Ruimtelijke inpassing biomassa-initiatieven regio Noord-Veluwe
- 3) Actieve Community of Practice met de volgende beoogde resultaten:
 - a. Vergroting van kennis en kunde bij de relevante partijen in de regio die actief (willen) zijn op het gebied van verwerking van mest en de energietransitie.
 - b. Netwerkontwikkeling binnen de regio (en daar buiten) tussen relevante partijen in de regio die actief (willen) zijn op het gebied van mestverwerking en de energietransitie.
 - c. Nieuwe regionale mestvergistingsprojecten
- 4) Drie ondersteunde mestinitiatieven

4. Impact (en meeteenheid)

Beschrijf de verwachte impact en de bijbehorende meeteenheid (CO₂).

- Potentie vergisting J. Dekker 135.000 ton mest = 1.620.000 m³ biogas (1.053.000 m³ aardgasequivalent) en 80 ton vastgelegde CO₂
- Eventuele nieuwe activiteit is vergelijkbaar met de situatie bij J. Dekker. Dit betekent dat min of meer dezelfde opwekking van biogas en vastlegging CO₂ mogelijk moet zijn.

5. Aanpak / Fasering

Drie sporen aanpak om de productie van biogas in de regio te vergroten:

- Ondersteuning van bestaande initiatieven (o.a. Dekker, Doppenberg) zodat deze tot realisatie komen
- Stimulering van nieuwe mestvergistingsprojecten door vergroten van kennis en kunde en door partijen met elkaar te verbinden via een Community of Practice
- Onderzoek naar vergroting productiecapaciteit bij bestaande mestvergisters in de regio

Voor het zoeken en beoordelen van vestigingslocaties voor biomassa-activiteiten maken gemeenten nu gebruik van het Afwegingskader Ruimtelijke inpassing biomassa-initiatieven regio Noord-Veluwe. Dit afwegingskader is opgesteld in 2011 en heeft een actualisatie nodig, mede in het kader van de provinciale en lokale Omgevingsvisies.

NR	Stap / Fase	Toelichting
1.	Projectondersteuning	Ondersteuning van bestaande initiatieven (o.a. Dekker) zodat deze tot realisatie komen. De ondersteuning omvat het inbrengen van inhoudelijke kennis, opstellen van business cases, verkenning van samenwerkingspartners en advisering over de financiering en vergunningen.
2.	Vergroting van kennis en kunde en het verbinden van partijen in de keten	Organiseren van een regionale Community of Practice Biomassa (CoP) over o.a. mestvergisting en –verwerking en houtige biomassa. Deelnemers zijn bedrijven (agrariërs, mestverwerkers, transporteurs, techniekleveranciers), onderwijs/onderzoek en gemeenten. Acht bijeenkomsten tot en met het 4 ^e kwartaal 2020. De

		kenniskring heeft 10 – 20 deelnemers en het draait om kennis en ervaring halen en brengen, laagdrempelig in de ‘buurt’ (regionaal) waarbij er ruimte is voor informele (bilaterale) uitwisseling. Dit met als doel nieuwe mestverwerkingsprojecten te genereren.
3.	Onderzoek vergroting productiecapaciteit biogas bestaande mestvergisters	Onderzoek naar de mogelijkheden om de bestaande productie van mestverwerkers te vergroten. Locatie Dekker en BECH moeten eerst goed draaien voordat met dit onderzoek gestart kan worden. Vooral op de locatie van J. Dekker zou gekeken moeten worden naar vergisting en productie van biogas naar aardgas equivalent.
4.	Onderzoek en uitbreiding van nieuwe initiatieven van vergisting en opwekking biogas.	Onderzoek naar beschikbaarheid mest en nieuwe mogelijkheden voor nieuwe mestvergistingsinitiatieven. Vooral de vergisting van mest uit kalvergier onderzoeken, aangevuld met mest waarop een verplichte verwerking valt. De omvang van een dergelijk initiatief zou de omvang van de installatie van J. Dekker kunnen benaderen.

6. Middelen: capaciteit en kosten

Geef aan welke rollen nodig zijn in het projectteam. Maak per rol een inschatting van de benodigde inzet/ capaciteit in uren. En denk na of er out-of-pocket kosten gemaakt moeten worden.

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren)	Opmerking
Projectleider (extern)	SNV (deels IGEV)	200 uur	
Teamlid 1	Medewerkers gemeente Duurzaamheid	40	Per gemeente
Teamlid 2	Medewerkers gemeente RO	20	Voor de actualisering van het Afwegingskader Ruimtelijke inpassing biomassa-initiatieven regio Noord-Veluwe
Teamlid 3	LTO Noord Randmeren en LTO Noord Veluwe	PM	
Out-of-pocket kosten	CoP Biomassa (inhuur coördinator, zaalhuur/catering, excursies, sprekers, communicatie e.d.)	50.000 EUR	Subsidie van €30.000,- van de provincie. Resterende kosten kan uit budget IGEV. CoP Biomassa heeft naast mest ook aandacht voor andere biomassastromen (o.a. hout, gras). Geen kosten voor SNV!

11. Projectplan: Windlocaties Noord-Veluwe

1. Projectgegevens

Geef in onderstaande tabel de belangrijkste projectkenmerken weer.

Projectnaam:	Windlocaties Noord-Veluwe
Invuldatum projectplan:	4 sept 2018
Startdatum project:	Jan 2019
Afsluitdatum project:	Dec 2020
Projecteigenaar:	SNV
Prioriteit:	1

2. Achtergrond / probleembeschrijving

Windenergie op land is op dit moment één van de goedkoopste en meest efficiënte bronnen van duurzame energie en daarmee onmisbaar in de energietransitie in de regio Noord-Veluwe. Als onderdeel van de Regionale Energie Strategie (RES) zijn de potentiële windlocaties in kaart gebracht en kansrijke windprojecten benoemd. Dit project combineert de volgende projecten:

1. Windweg langs de N302
2. Windbos boven N795
3. Windweide Drontermeer
4. Windweide Oldebroek / Oosterwolde
5. Windbos boven Leuvenumse bossen
6. Windlocatie Elburg

Hoewel het om verschillende locaties gaat zijn de te nemen stappen en projectfasen vergelijkbaar. Vooral in de startfase waarin allerlei onderzoeken en inventarisaties plaats vinden is bundeling efficiënt. In de loop der jaren zal er aparte (deel) projecten ontstaan. Verwachte doorloop tijd van start tot realisaties is 10 jaar.

Het ontwikkelen van een windpark brengt veel kosten met zich mee. Het ontwikkeltraject kost tijd en vraagt om vele onderzoeken, ruimtelijke procedures, overleg met omwonenden en andere belanghebbenden. Dan zijn er nog de bouwkosten van het windpark, de aanschaf van de windturbines, de netinpassing en de kosten van beheer en onderhoud als het windpark eenmaal draait. We willen ook meer te weten komen over woningwaarde en planschade bij windprojecten.

Als het windpark in bezit is van een lokale energiecoöperatie vloeit (een deel van) de opbrengst terug naar de omgeving. De afgelopen jaren is een trend waarneembaar in het ontwikkelen van windprojecten. Gemeente kunnen voorwaarden stellen aan de ontwikkeling van een windlocatie. Bijvoorbeeld door als voorwaarde op te stellen dat omwonenden financieel moeten kunnen participeren in het project. Financieel deelnemen aan een windproject kan op vele manieren, variërend van een aandeel in het eigendom van een windpark tot een fonds voor lokale duurzame projecten. Het organiseren van financiële participatie is altijd lokaal maatwerk, afhankelijk van het project en de lokale context. SNV kan hierin de benodigde ondersteuning bieden door partijen bij elkaar te brengen.

3. Resultaat

Mogelijke deliverables tot eind 2020:

- Opstartnotitie ruimtelijke inpassing windlocaties.
- Inventarisatie en onderzoek mogelijke windlocaties t.a.v. milieubeleid, vergunningen, netwerkaansluiting
- Globale Haalbaarheid, waarin meegenomen: SDE subsidie, investeringen, exploitatielasten en opbrengsten
- Opzet van mogelijk participatiemodel evt. ism lokale energie corporatie etc

Deliverables (indien nodig, mede afhankelijk van welke rol we willen vervullen) na 2020:

- Financieringsvoorstel o.b.v. SDE, postcoderoos etc.
- Businessplan Windlocatie; Plan van aanpak; inplannen van de werkzaamheden gedurende de ontwikkelings- en realisatiefase. Integraal plan met alle benodigde documentatie etc.
- Aanbestedingsdocumentatie
- Oplevering

4. Impact (en meeteenheid)

Beschrijf de verwachte impact en de bijbehorende meeteenheid (CO2).

Een windturbine van 2 MW wekt ca. 4000 MWh (14 TJ) per jaar op aan groene elektriciteit. Het aantal windturbines is anno 2018 moeilijk in te schatten. Verwachte doorlooptijd project tot opleving is ca. 10 jaar. Eind 2020 is er in ieder geval nog geen CO2 bespaard.

5. Aanpak / Fasering

Afhankelijk welke partij(en) een windpark wil realiseren is uitvoering van of ondersteuning bij stappen 4 tot en met 9 noodzakelijk. Als bijvoorbeeld de lokale energiecoöperatie een belangrijke rol speelt in de realisatie van een windpark meer ondersteuning en begeleiding nodig zijn dan wanneer een grote marktpartij de projectontwikkelaar is.

NR	Stap / Fase	Toelichting	Budget (per windlocatie)
1.	Kennismaking en organisatie	- Opzetten van projectteam en organisatiestructuur. Planning, budget en verantwoordelijkheden. Projectoverleg	200 uur
2.	Kadernotitie windlocatie	- Grondlocaties en eigendom - Afstemming gemeente en provincie	100 uur
3.	Inventarisatie locatie	- Globale haalbaarheid - Vergunningen Quickscan - Nota van uitgangspunten (ontwerp parameters)	40 uur
4.	Businesscase	- Businesscase, incl. gevoeligheidsanalyse, en financieringsmodel	Na 2020: Ca.80 uur
5.	Businessplan	- Businesscase, incl. beschrijving van de organisatie, financiering, exploitatie, risico's en juridische structuur	100 uur

		- Besluitvorming	
6.	Vergunningen	- Aanvraag van benodigde vergunningen	100 uur
7	Subsidie	- Aanvraag van SDE subsidie	20 uur
8	Aanbesteding	- Inkoop EPC / werk - Verkoop PPA / GvOs	100 uur
9	Financiering	- Ondersteuning t.b.v. bancaire financiering - Ondersteuning t.b.v. Crowdfunding - Ondersteuning Subsidies / fiscaal	80 uur
10	Start Realisatie	- Planning - Contractbeheer - Coördinatie en organisatie	Derden

6. Middelen: capaciteit en kosten

Rol	Naam	Verwachte inzet (uren t/m 2020)	Opmerking
Projectleider	SNV (IGEV) i.s.m. ontwikkelaar of evt. energie coöperatie	500 Uur	Coördinatie en afstemming van het gehele project (250 uur /jaar)
Teamlid 1	RO medewerker betrokken gemeenten	80 Uur	Coördinatie van ruimtelijke inpassing / vergunning beleid.
Teamlid 2	Duurzaamheid medewerkers betrokken gemeenten	80 Uur	Voorbereiding beleid, interne afstemming en organisatie
Teamlid 3	Energiecoöperatie	PM Uur	Opzetten van participatiemodel en werving van mogelijke deelnemers
Teamlid 4	IGEV	560 uur	Per locatie 140 uur: als er 3 of 4 locaties; 140 x 4= 560 uur in 2 jaar. Kosten te verrekenen per gemeente!
Extern(en)	Netbeheerder Alliander Rabobank /Triodos	PM uur	Aanleg netaansluiting Aantrekken van de benodigde financiering
Out-of-pocket kosten	Jurist Notaris Vergunning / planoloog -	PM Euro	Vastleggen van de afspraken, Intentieovereenkomst, Samenwerkingsovereenkomst etc. Aanvragen van RO-en bouwvergunning